БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ . ACADEMIE BULGARE DES SCIENCES
РОДОПСКИ СБОРНИК, IV . RECUEIL DU RHODOPE, IV
София, 1976 . Sofia, 1976

ТУРСКИ ДОКУМЕНТИ ЗА СМОЛЯНСКО И ПРИЛЕЖАЩИТЕ РАЙОНИ ПРЕЗ XVII в.

Стефан Андреев

Едни от най-крупните приходни пера на османската държава били джизието[1] и данъците авариз, нузул и сюрсат,[2] обособени в категорията avariz-i divaniye и tekalif-i örfiye. В Ориенталския отдел при Народна библиотека „Кирил и Методий" се съхраняват голям брой документи за тези облагания.

Представените тук дванадесет турски документа от 1623—1685 г. съдържат интересни данни за събирането на въпросните данъци и териториално засягат района на Ахъчелеби (Смолян), Йенидже карасу (гр. Генисея, Гърция) и Неврокоп (Гоце Делчев). С тяхното обнародване се допълват сведенията за фискалния гнет в Родопите през XVII в.[3]

Данъкът джизие е представен в три от документите (II, III и V). В системата на държавните данъци той представлявал най-значителното събиране, плащане ежегодно в пари от мъжкото немюсюлманско население на империята на възраст от 15 до 75 г. Джизието, наречено поголовен, личен данък или хараджг, било израз не само на усилена феодална експлоатация, но и на народностно верска-дискриминация.

Според док. II през 1642—1643 г. от немюсюлманите на вакъфа Ахъчелеби[4] било събрано джизие в размер на 50 700 акчета. Девет години по-

---

[1] За данъка джизие вж. по-подробно H. Inalcik. Djizya-ii-Ottoman. The Encyclopedia of Islam, vol. II, Leiden—London, 1963, p. 562—566; B. Nedkoff. Die Čizya (Kopfsteuer) im Osmanischen Reich, Mit besonderer Berücksichtigung von Bulgarien, Leipzig, 1942; Б. Недков. Поголовният данък в Османската империя с оглед на България. — ИПр, год. II, 1945/46, кн. 1, с. 18—33.

[2] За тези данъци вж. Б. Цветкова. Извънредни данъци и държавни повинности в българските земи под турска власт. С., 1958. с. 19—39, 67—74 и цитираната там литература.

[3] За данъчното облагане и някои други феодални задължения на населението в Смолянско и прилежащите райони вж. Стр. Димитров. Документи за икономическото положение на населението в Смолянско през XVII—XIX в. — В: Родопски сборник, т. I, С., 1965. с. 325—333; Ст. Андреев. Документи за данъчните и други принудителни задължения на населението на Смолянско и съседните области от XVII в. — В: Родопски сборник, т. III, С., 1972. с. 323—337.

[4] АхъЧелеби бил придворен лекар на султаните Баязид II, Селим I, от когото получил обширни владения в Родопите и Сюлейман II. В последствие тези владения били вакъфирани и превърнати в отделна каза, която получила името на учредителя

късно (док. III) данъкоплатците от въпросния вакъф били обложени с джизие под формата на глобална сума, равна на 51 000 акчета. Тези данни показват, че през споменатия срок от време данъкът останал почти непроменен. Разликата от 300 акчета би могла да се приеме или като резултат от минимално увеличаване броя на ханетата[5], или пък като следствие от постоянното обезценяване на турската монетна единица.[6]

Събирането на джизието в глобална сума не дава възможност за точно отчитане на броя и промените в количеството на ханетата. Все пак, като се вземат под внимание други документи,[7] свързани със събирането на споменатия данък, може да се предположи, че 51 000 акчета съответствували на около 250 джизие-ханета.[8]

Събирано предимно по ханета, а от 1691 г. по категории (висша, средна и низша) в зависимост от платежоспособността на данъкоплатците, джизието, както и извънредните данъци авариз, нузул и сюрсат, било отдавано на откуп.[9] Понякога откупчици и събирачи на данъка ставали и еничари (док. V). Практиката да се отдават данъците на откуп водела до увеличаване на финансовото бреме на населението.

Останалите девет документа хвърлят светлина върху данъците авариз, нузул и сюрсат.

Данъкът авариз е представен в I, VI, VII, VIII и XII документ, като и в петте случая бил наложен в глобална сума. Веднъж установен, данъкът непрекъснато растял, за да достигне в края на XVII в. осемкратно увеличение.[10] Разбира се, при отчитане нарастването на авариза, пък и на всички останали данъци не може да не се държи сметка и за обезценяването на парите.

Увеличаването на фискалния гнет и общото обедняване на данъкоплатците станали причина за голям брой просби, с които населението молело за данъчно облекчение.[11]

Два от документите (IV и XI) се отнасят до данъка нузул. През XVII в. този вече ежегоден данък започнал да се събира и в пари под наименованието бедел-и нузул. Паричните постъпления отивали за посрещане на разходите по снабдяването на войската с храни и добитък (док. IV), заплащане наемите на колите, превозващи муниции,[12] погасяване разходите на пътните

на вакъфа. Въпросната каза обхващала централните и южните райони на сегашния Смолянски окръг и малка територия от днешна Гърция.

[5] Ханe — данъчна единица, която се вземала като основа при разпределението и събирането на джизието, авариза, нузула и други държавни данъци. При извънредните данъци съществувала половина, третина и четвъртина от тази облагателна единица. Вж. Е. Грозданова. За данъчната единица хане в демографските проучвания. — ИПр, 1972, кн. 3, с. 81—91.

[6] Б. Недков. Османотурска дипломатика и палеография. Т. I. С., 1966. с. 60.

[7] Ор. отд. на НБКМ, Ф. НПТА XVII—2/103; НПТА XVII—2/105; НПТА XVII—2/107; НПТА XVII—3/9; НПТА XVII—3/49 и др.

[8] За обхвата на джизие-хането вж. Е. Грозданова. Цит. съч., с. 81—91.

[9] Б. Цветкова. Откупната система (iltizam) в Османската империя през XVI—XVIII в. с оглед на българските земи. — Изв. Инст. да правни науки, т. XI, кн. 2, С., 1960, с. 195—219.

[10] Б. Цветкова. Извънредни данъци и държавни повинности в българските земи под турска власт, с. 20—22.

[11] Непубл. док. от Ор. отд. на НБКМ, ф. 137, арх. ед. 5; ф. 138, арх. ед. 241; ф. 144, арх. ед. 49.

[12] Непубл. док. от Ор. отд. на НБКМ, ф. 154, арх. ед. 23

станции,[13] където отсядали минаващите войскови единици и държавни куриери, строеж на обекти с военно и гражданско предназначение[14] и т. н.

Интерес представляват и документите, свързани със събирането на данъка сюрсат (IV, VII, IX и X). Той възникнал във връзка със снабдяването на войската и се изразявал в реквизиция на различни видове храни, фураж, дърва, добитък и др. припаси, които най-често били предавани на мензилите.[15] Както личи от девети документ, съставен от наиба[16] на Ахъчелебийска каза, мубаширът[17] Мехмед ага донесъл в местния меджлис[18] императорска заповед, с която се нареждало данъкът да се събира за пътната станция на Вакф-ъ Зендел.[19] С друг документ (X) главният императорски касапин удостоверява, че населението на споменатата каза предало под формата на сюрсат захиреси за 1670—1671 г. определените му 175 овце.

От XVII в. данъкът започнал да се събира и в пари под името бедел-и сюрсат, като и в този случай приходите били използувани преди всичко за различни военни нужди. Подобно оползотворяване на средства наблюдаваме и в док. IV от настоящата публикация.

Както при другите данъчни облагания, така и при събирането на данъците от категорията avariz-i divaniye и tekûlif-i örfiye били допускани много несправедливости, своеволия и насилия.[20] За подобни деяния при събирането на авариза научаваме и от първи документ. Упражненото насилие станало причина част от населението да напусне селата си и да се пръсне из района.

Преведените по-долу документи се състоят от по един добре запазен лист. Хартията е бяла, плътна и гладка. Поради малкия формат на листовете водните знаци са запазени само при IV и IX документ — корона със звезда и полумесец. Елементите от филиграни — три луни, предлагат V, VIII и X документ, а контрамарка трифил с инициали VI—VII документ. Останалите шест документа са без водни знаци.

Всички документи са написани с черно мастило, като основният текст на II, IV, V, VI, VII, VIII, XI и XII документ е на писмото сиакат, а на III и X документ на дивани. Първият документ е изписан на несих, а деветият на талик. Допълнителните вписвания — бележки и резолюции, поставени от органите на централната власт, са на дивани, сиакат и рика.[21]

Осем от документите (II, IV, V, VI, VII, VIII, XI и XII) са издадени от финасовото ведомство и по един от службите на главния императорски

---

[13] Непубл. док. от Ор. отд. на НБКМ, ф. 142, арх. ед. 5.
[14] Непубл. док. от Ор. отд. на НБКМ, ф. 123, арх. ед. 23.
[15] Непубл. док от Ор. отд. на НБКМ, ф. 95, арх. ед. 25.
[16] Наиб — наместник кадия.
[17] Мубашир — чиновник, снабдяван със заповед и натоварван от централната власт с извършването на някаква временна задача.
[18] Съвет.
[19] Неустановено село в казата Фереджик (гр. Фере, Гърция). В документите се среща и като Вакф-ъ Сендел (вж. ф. 89, арх. ед. 21, л. 1).
[20] Непубл. док. от Ор. отд. на НБКМ, ф. 128, арх. ед. 11.
[21] За тези видове писма вж. Б. Недков. Цит. съч., с. 97—109.

касапин (док. X) и емин-и шехр[22] (док. III). Първият документ е съставен от вакъфския мютевелия[23] Абдуррахман, а деветият от наиба на Ахъчелебийската каза.

I

Авариза от населението на вакъфа Ахъчелеби да се събира от мютевелията[24]

Молбата пред благородния прах на нозете на Ваше превъзходителство, моя уважаван и великодушен султан, е следната:

Аваризът на селата от вакъфа Ахъчелеби, намиращи се в казата Карасу Йениджеси,[25] е бил определен в глобална сума [и] открай време го събирали мютевелиите. Но вече една-две години се събирал от други лица, на раята се причинили много загуби [и тя]се разпръснала.

Умолява се моят великодушен султан да заповяда този негов слуга да събира [авариза], както в миналото.

Впрочем заповедта принадлежи на Негово превъзходителство, моя султан.

[Подпис]: раб Абдуррахман — мютевелия.

Завършено.

[Бележки]:

[1]. [Да се направи справка на] съответното място.

[2]. Съобразно с [молбата да се действува] съгласно закона. Заповед.

[3]. През 1032 година[26] [авариза] е събрал Синан чауш.[27] Щом наближи [10] 33 година[28] събирането [на данъка] ще стане необходимо.

Написано на 1 реджеб 1032 година.[29]

[Нечетлив подпис].

[4]. На 13 реджеб 1032 година[30] е издадено тезкере[31], [получено] от Абди ага — мютевелия на вакъфа на покойния Ахъ Челеби.

---

[22] Чиновник в султанския двор, който се грижел за ремонта на дворцовите сгради, заплатите на строителните работници и др.; началник на цариградското общинско управление, шехремини.

[23] Управител на вакъф.

[24] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/102. Размерите на листа са 21/14,5 см.

[25] Гр. Генисея, Гърция.

[26] 5. XI. 1622 — 24. X. 1623 г.

[27] Офицер от султанската гвардия, натоварван понякога със специални поръчения.

[28] 25. X. 1623 — 13. X. 1624 г.

[29] 1. V. 1623 г.

[30] 13. V. 1623 г.

[31] Концепт; свидетелство, разписка.

II

Събиране на джизието от немюсюлманите на вакъфа Ахъчелеби[32]

Препис[33] от 27 зилкаде 1053 година.[34]

От задължението за джизието върху неверниците от вакъфа на покойния Ахъ Челеби в казата Йениджe Карасу за 1052 година[35] [предадени] от Мустафа челеби 50 700 акчета.

От споменатите пари — 49 991 [акчета].

От разлика в курса — 709 [акчета]. [Нечетлив подпис].

[Бележки]:

[1]. Пренос.[36]

III

Прихода от джизието на вакъфа Ахъчелеби на разположение на шехремини[37]

Да живее Ваше превъзходителство, честит и щастлив мой султан!

Джизието от вакъфа на покойния Ахъ Челеби, пресметнато за 1062 година,[38] е било определено в глобална сума на 51 000 акчета.

Умолява се [моят султан да издаде] височайши ферман за връчване на берат[39] и дефтер, на този негов слуга [за набавяне на] необходимите материали, [които ще бъдат закупени с гореспоменатата сума].

Впрочем заповедта принадлежи на моя султан.

[Подпис]: Юсуф-емин-и шехр.

[Бележки]:

[1]. [Да се направи справка на] съответното място.

[2]. Според касовия регистър джизието върху неверниците от вакъфа на покойния Ахъ Челеби заедно с гулямието[40] са определени за 1062 година под формата на глобална сума на 51 000 [словом]: петдесет и една хиляди акчета.

---

[32] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/103. Размерите на листа са 15, 3/10,5 см.

[33] Т. е. препис-извлечение от счетоводната книга за поголовния данък.

[34] 6. II. 1644 г.

[35] 1. IV. 1642—21. III. 1643 г.

[36] В ориг. „накалст". Тази бележка означава, че текстът на документа е отразен в съответния регистър.

[37] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/104. Размерите на листа са 15, 8/10, 7 см.

[38] 14. XII. 1651—1. XII. 1652 г.

[39] Императорски диплом, с който се предоставяло право на приносителя да изпълнява някаква служба.

[40] Гулямие — наименование на известен процент, който се давал на събирача на държавни данъци, под формата на издръжка.

Споменатото джизие е записано на съответното място по изложения начин. Заповедта по въпроса принадлежи на моя султан.

Написано на 30 зилкаде 1061 година.[41] [Нечетлив подпис].

[3]. [Да се издаде] тезкере.

[4]. Тезкере е издадено на 1 ребиюлевел 1062 година.[42]

[5]. Зарегистрира се.

IV

Главният касапин получава приходите от събраните в казата Ахъчелеби извънредни данъци[43]

Извлечение от сметката на ханетата върху паричната равностойност на [наряда] от хранителните припаси и заплатите на коларите [обслужващи] с провизии императорския поход.

Вместо [тези плащания е събран] бедел-и нузул от казата Ахъчелеби и бедел-и сюрсат от споменатата каза [определен] за Негово величество султана. Основна сума събрана от Ахмед баше[44] — 408 400 [акчета].

От сумата за бедел-и нузул от казата Ахъчелеби за 1069 година[45] и [от] паричната равностойност на товарния добитък, [превозващ] хранителни припаси за нуждите на войската, [предадени] 270 400 [акчета, събрани от] 388 ханета, по 800 [акчета от всяко хане].

От сумата за бедел-и сюрсат от споменатата каза за 1068 година[46] на Негово величество султана — 138 000 [акчета].

От основната сума плащания по сметка в хазната на императорската армия заедно с разликата [в курса]:

На 29 шабан 1068 година[47] от бедел-и нузул от казата Ахъчелеби платени 270 400 [акчета] на главния касапин Юсуф ефенди — стойността на овцете, принудително закупени за еничарските лагери и за други през време на императорския поход.

Определена сума [за покупката]: 400 010 [акчета].

На 29 шабан 1068 година от бедел-и сюрсат от казата Ахъчелеби платени 129 610 [словом]: сто двадесет и девет хиляди шестотин и десет [акчета] на главния касапин Юсуф ефенди — стойността на овцете, принудително закупени от еничарските лагери и за други през време на императорския поход.

Определена сума [за покупката]: 400 010 [акчета].

---

[41] 14. XI. 1651 г.

[42] 11. II. 1652 г.

[43] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТМ XVII—6/105. Размерите на листа са 28, 7/20, 3 см.

[44] Титла, присвоявана от младшите еничарски военачалници — първенец.

[45] 29. IX. 1658—17. IX. 1659 г.

[46] 9. X. 1657—28. IX. 1658 г.

[47] 1. VI. 1658 г.

На 29 шабан 1068 година от Ахмед баше предадени 8400 [словом]: осем хиляди и четиристотин [акчета, събрани] в споменатата каза от сюрсат.

[Бележки]:

[1]. Да се сравни. Да се издаде препис.

Сравнено.[48]

[2]. Предадени в държавната хазна:

	270 400 [акчета]
+	129 610 [акчета]
	8400 [акчета]
	408 410 [акчета].

Посредством Мехмед халифе[49] [сметката] е написана на съответното място по изложения начин. [Нечетлив подпис].

[3]. На 2 рамазан 1068 година[50] е издаден препис от сметката.

[4]. Зарегистрира се.

V

Едно лице е откупвач на джизието от вилаетите Сивас и Ахъчелеби [51]

От задължението на еничара Юсуф Али от 39-а спахийска рота, [получаващ] дневно 33 [акчета], секретар, за изплащане на собствения му дълг [от събирането на] джизието от неверниците на вилаетите[52] Сивас[53] и Ахъчелеби за 1079 година[54], [предадени] чрез Ахмед ефенди, халифе в мевкуфата[55] 5841 [акчета].

[Сумата] заприходена в държавната хазна на 7 сафер 1080 година.[56]

Настоящият препис от императорския приходоразходен дневник точно се преписа от съответното място, за да послужи като разписка.

[На гърба на документа]: [Нечетлив печат].

---

[48] В оригинала е изписана само първата буква от думата „мутабък" — сравнен, сходен. Въпросното съкращение е поставено и над трите изплатени суми.

[49] Помощник, заместник; титла давана на по-низши служители.

[50] 3. VI. 1658 г.

[51] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/106. Размерите на листа са 15,6/10 см.

[52] При събирането на джизието с термина „вилает" се означавал административен район, близък по обхват до казата.

[53] Гр. Сивас, Турция.

[54] 11. VI. 1668—31. V. 1669 г.

[55] Мевкуфат — отдел от финансовото ведомство, който се занимавал със събирането на определени данъци.

[56] 7. VII. 1669 г.

VI

Вакъфското население от казата Ахъчелеби изплаща дължимия авариз[57]

Препис от 1 зилкаде 1080 година.[58]

От дължимия в глобална сума авариз Абди Челеби [предадена] под формата на предплата за 1081 година[59] сумата 20 000 [акчета] — пари от селата на вакъфа на покойния лекар Ахъ Челеби, подчинени на казата Ахъчелеби в ливата Паша.[60]

От споменатите пари — 19 720 [акчета].

От разлика в курса — 280 [акчета].

19 720 [акчета]
+280 [акчета]
20 000 [акчета].

[Нечетлив подпис].

[Бележки]:

[1]. Издадена е разписка.

[2]. Зарегистрира се.

VII

Събиране на авариза от казата Ахъчелеби и сюрсата от казата Неврокоп[61]

Препис от 10 зилкаде 1080 година.[62]

От споменатите задължения, посредством Мехмед ефенди [предадена] сумата 50 000 [акчета] — от посочените суми за отбелязаните [по-долу] години.

---

[57] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА, XVII—6/108. Размерите на листа са 16/10,3 см.

[58] 23. III. 1670 г.

[59] 21. V. 1670—9. V. 1671 г.

[60] Към 1528 г. ливата (санджакът) Паша обхващал района на Елхово, Одрин, Пловдив, Родопите, Беломорието, Солун, Южна Македония, Битоля, Прилеп и Скопие. Вж. Н. Тодоров. Балканският град през XV—XIX в. С., 1972. с. 91—92. Този обхват на санджака обаче не следва да се схваща като постоянен и неизменяем. В резултат на промените в административното деление на империята през втората половина на XVI и през XVII в. в границите на санджака Паша били включени районите на София, Самоков, Ихтиман, Мелник, Изнебол (Знеполе), Берковица и др. Срв. непубл. док. от Ор. отд. на НБКМ, ф. ОАК 119/3, л. 14б —15а; Д. 652, л. 3а; ф. 156, арх. ед. 770, л. 2б, 4а, 6а; ф. 1, арх. ед. 14 804, л. 1б, 5а и ф. 156, арх. ед. 53. л. 1.

[61] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/109. Размерите на листа са 14,8/10 см.

[62] 1. IV. 1670 г.

От споменатите пари — 49 300 [акчета].
От разлика в курса — 700 [акчета].

49 300 [акчета]
+700 [акчета]
50 000 [акчета].

[Нечетлив подпис].
[Бележки]:
[1]. [Сумата е] осчетоводена.
[2]. От дължимия в глобална сума авариз [предадени] 7860 [акчета] — сума от селата на покойния лекар Ахъ Челеби за 1079 година.

От дължимите за бедел-и и сюрсат суми от казата Неврекоб[63] за 1079 година 18 600 [акчета].

От дължимите за бедел-и сюраст суми от казата Неврекоб за 1080 година[64] — 22 300 [акчета].

От дължимия в глобална сума авариз за 1080 година — 1240 [акчета] — пари от селата на покойния лекар Ахъ Челеби.

[3]. Зарегистрира се.[65]
[4]. Зарегистрира се.

VIII

Предплащане на данъка авариз от казата Ахъчелеби[66]

Препис от 10 зилкаде 1080 година.

От дължимия в глобална сума авариз чрез Абди халифе [предадена] под формата на предплата за 1081 година сумата 50 000 [акчета] — пари от селата на вакъфа на покойния лекар Ахъ Челеби, подчинени на казата Ахъчелеби в ливата Паша.

От споменатите пари — 49 300 [акчета].
От разлика в курса — 700 [акчета].

49 300 [акчета]
+700 [акчета]
50 000 [акчета].

[Нечетлив подпис].
[Бележки]:
[1]. Издадена е разписка.
[2]. Зарегистрира се.

---

63 Гр. Гоце Делчев.
64 1. VI. 1669—20. V. 1670 г.
65 Въпросната заверка е поставена и над четирите вноски.
66 Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/110. Размерите на листа са 15/9,7 см.

IX

Казата Ахъчелеби снабдява мензила Вакфъ- Зендел със зърнени храни[67]

Донесението на нищожния молитствувател до величествената Порта на щастието е следното:

От върховната власт пристигна в казата Ахъчелеби, донесен от Джелеб Мехмед ага височайши ферман за [събиране на] сюрсат захиреси от споменатата каза за сметка на следващата година, определен за мензила Вакф-ъ Зендел. В него се нарежда [данъкът] да се разпредели между селата според податните им възможности [и] жителите им час по-скоро да го приготвят за споменатия мензил. Нарежданията бяха осъществени, за което се донася до Портата на щастието.

Накрая предоставям [решението] на Вашата височайша заповед. Написа се на 29-ия ден от благословения месец рамазан 1080 година.[68]

[Подпис]: раб-молитствувател пред прага на високата държава, Мехмед-наиб на [казата] Хасове на Ахъ Челеби.

[Бележки]:

[1]. Зарегистрира се на 29 рамазан 1080 година.

[На гърба на документа]:

29 рамазан 1080 година.

[Печат]: Мехмед, надяващ се на милостта на Аллах.

X

Главният императорски касапин получава сюрсат-овце, събрани в казата на Ахъчелеби[69]

Каза Ахъчелеби — 175 овце. Словом: сто седемдесет и пет овце.

Повод за написването на писмото е следното:

Сюрсат-овцете, които подлежат на издължаване за 1081 година,бяха предадени и на данъкоплатците се връчи тезкере, за да се впише в дефтера на мефкуфата.

[Подпис]: Бедният Юсуф, главен императорски касапин.

[Бележки]:

[1]. Да се впише на съответното място.

[2]. Издадена е разписка. 10 мухарем 1081 година.[70]

---

[67] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/107. Размерите на листа са 29/20,5 см.

[68] 20. II. 1670 г.

[69] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII 6—111. Размерите на листа са 15, 2/10 см.

[70] 30. VI. 1670 г.

[3]. Зарегистрира се на същата дата.
[На гърба на документа]:
10 мухарем 1081 година. [Нечетлив печат на главния касапин].

XI

Населението на казата Ахъчелеби предава паричния откуп на несъбрани волски коли[71]

Препис от 24 зилхидже 1085 година.[72]

[Срещу] задължението — паричния откуп на волските коли и срещу бедел-и нузул за 1085 година[73] от казата Ахъчелеби е определено да се изкарат волски коли за работа в императорската армия. [Част] от споменатите коли обаче не са изкарани. По тази причина е заповядано да се предадат в хазната по 80 гроша — паричен откуп за всяка [непредадена] кола.

[Вместо] 48 волски коли Махмуд ефенди, емин[74] в дворцовата кухня, [е получил] 3840 еседи гроша,[75] по 80 гроша [за кола].

[Нечетлив подпис].
[Бележки]:
[1]. Издадена е разписка.
[2]. Зарегистрира се.

XII

Данъкоплатците от казата Ахъчелеби изплащат определения им в глобална сума авариз[76]

Препис от 7 реджеб 1096 година.[77]

От сумите, дължими от Хасан халифе срещу авариза в глобална сума, [наложен] на казата Ахъчелеби за 1096 година[78] [са внесени] от Хасан ефенди-халифе в мевкуфата, 36 462 акчета.

Еседи гроша — 303 1/2

---

[71] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/112. Размерите на листа са 14,8/10 см.

[72] 20. III. 1675 г.

[73] 7. IV. 1674—27. III. 1675 г.

[74] Чиновник, натоварван с набавянето на провизии, необходими за императорската кухня; управител.

[75] Еседи грош—сребърна холандска монета с изображение на лъвска глава. Стойността на монетата непрекъснато варирала.

[76] Документът се съхранява в Ор. отд. на НБКМ, ф. НПТА XVII—6/113. Размерите на листа са 15,4/10 см.

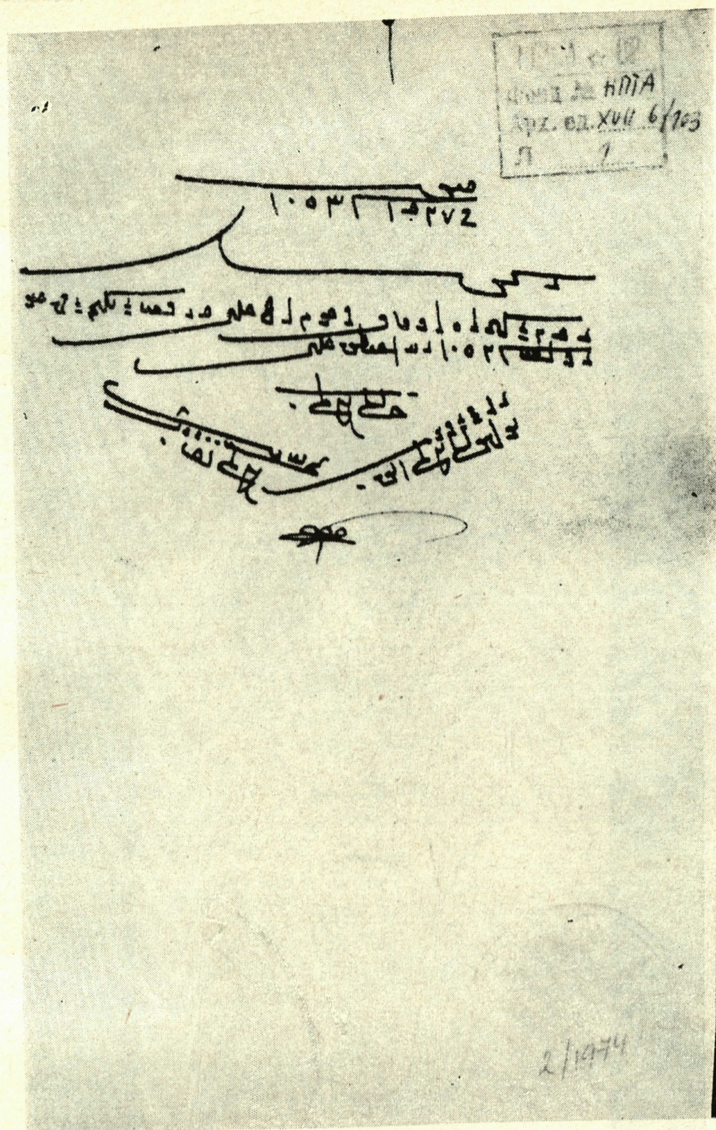
[77] 9. VI. 1685 г.

[78] 8. XII. 1684—27. XI. 1685 г.

Акчета — 42
От тях 33 427 акчета
Еседи гроша — 303 1/2
Акчета — 42
От споменатите пари — 32 820 [акчета].
От разлика в курса — 607 [акчета].

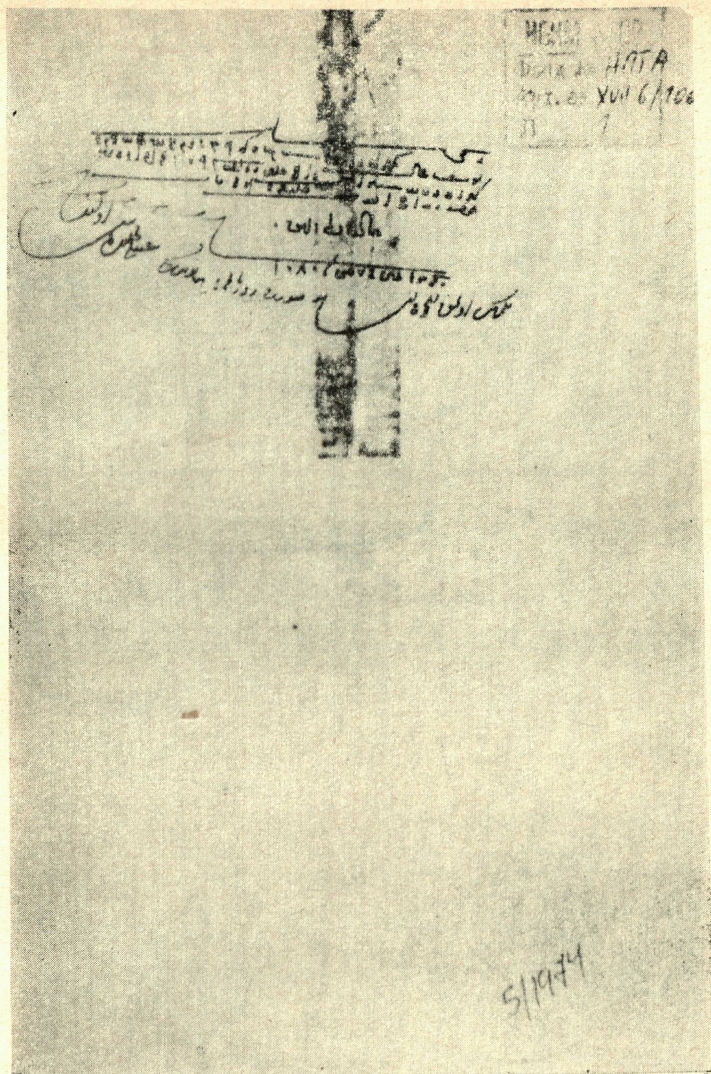
	32 820 [акчета]
+	607 [акчета]
	33 427 [акчета].

Остатък в полза на държавната хазна — 3035 акчета.
[Нечетлив подпис].
[Бележки]:
[1]. [Сумата е] осчетоводена.
[2]. Зарегистрира се

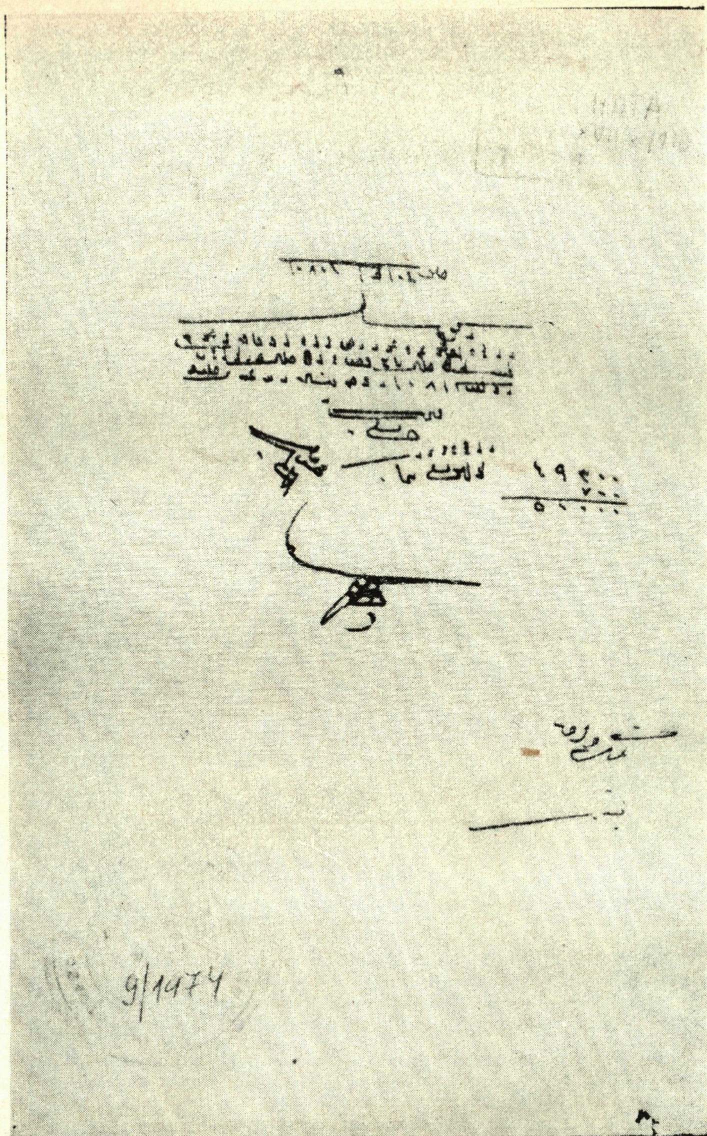

Факсимиле на док. II

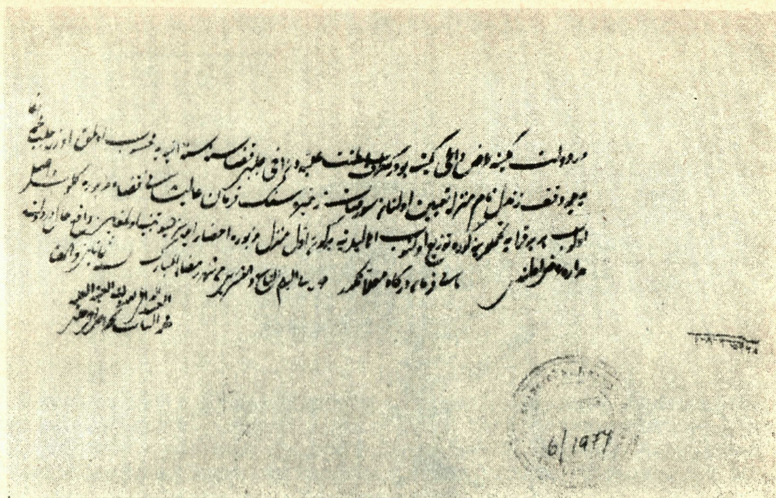
Факсимиле на док. IV

Факсимиле на док. V

Факсимиле на док. VIII

Факсимиле на док. IX

Факсимиле на док. XI

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Проблемна комисия за изучаване миналото, бита и културата на населението в Родопите

РОДОПСКИ СБОРНИК

ТОМ IV

Под редакцията на акад. ХР. ХРИСТОВ, проф. П. ПЕТРОВ и проф. СТР. ДИМИТРОВ

София · 1976

ИЗДАТЕЛСТВО НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ